

Lilian Mitrou
26/10/2000 11:52 πμ

Το: Nikos Themelis/Primeminister's Office/GR@Primeminister's Office, George Papadimitriou/Primeminister's Office/GR@Primeminister's Office, Vassilis Voutsakis/Primeminister's Office/GR@Primeminister's Office, George Papaconstantinou/Primeminister's Office/GR@Primeminister's Office

cc:
Subject: diafaneia

Αγαπητοί συνάδελφοι,

σε σχέση με την αυριανή σύσκεψη σας στέλνω

- α) ένα κείμενο που συμπυκνώνει σε ορισμένα σημεία τα δύο κείμενα που τέθηκαν υπόψη μας την προηγούμενη φορά καθώς και μία "καταγραφή" των "πορισμάτων" της συζήτησης
- β) ένα κείμενο για τη διαφανή διακυβέρνηση που είχα ετοιμάσει παλαιότερα με άλλη ευκαιρία - για την περίπτωση που φανεί χρήσιμο σε κάποιον

Έχω επίσης το σχέδιο έκθεσης του ΟΟΣΑ που αφορά την κανονιστική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα, στο οποίο αφιερώνεται ένα κεφάλαιο στη διαφάνεια ως αρχή της αποτελεσματικής ρύθμισης. Όταν έχω στα χέρια μου το τελικό κείμενο θα σας το στείλω.

diafaneia-1.doc transparency-1.doc

Φιλικά

Λίλιαν Μήτρου

Σημείωμα για την συγκυρία και την υπέρβασή της

1. Σε αντίθεση με άλλες κρίσιμες φάσεις των τελευταίων χρόνων (π.χ. Ίμια, Οτσαλάν), η κρίση που διερχόμεθα δεν αφορά την εξωτερική πολιτική και τους χειρισμούς γύρω από μια συγκεκριμένη υπόθεση με σαφή και συνήθως στενά χρονικά όρια, αλλά διαχέεται στον κύκλο της κυβερνητικής πολιτικής και καλλιεργεί αμφιβολίες ως προς την ηθική ακεραιότητα, την πολιτική βούληση και την διαχειριστική επάρκεια της Κυβέρνησης και του ΠΑΣΟΚ ως προς την αντιμετώπιση του φαινομένου που επικράτησε να χαρακτηρίζεται ως διαπλοκή.

Δεν πρόκειται συνεπώς για τον χειρισμό μιας υπόθεσης (π.χ. ναυάγιο Σάμινα), ούτε μιας δέσμης υποθέσεων (ακτοπλοΐα, Ολυμπιακή, Πόρισμα Ντογιάκου), αλλά για την αντιμετώπιση μιας κατάστασης. Ενός δημοσίου κλίματος που διογκώνει δικαίως ή συχνότερα αδικώς ακόμα και το πιο μικρό περιστατικό, προσωποποιείται (Σουμάκης, Ροκόφυλλος, Σαλαλές, Σφηνιάς κ.ο.κ.), αναπαράγεται, διαχέεται και τελικώς εγκαθιδρύεται θέτοντας σε αμφισβήτηση την πρόσφατη και νωπή ανανέωση της εντολής του ΠΑΣΟΚ στις εκλογές της 9^{ης} Απριλίου 2000.

2. Ανεξάρτητα από τα πραγματικά δεδομένα, τις κακές συγκυρίες και τους δικούς μας ατυχείς χειρισμούς υπάρχουν τρεις παράγοντες που καλλιεργούν, είτε εξ υποκειμένου είτε εξ αντικειμένου, την κατάσταση αυτή :

Πρώτον, η αντιπολίτευση που μέσα στη γενική της ανεπάρκεια και αδυναμία βρίσκει και πάλι το προσφιλέθ θέμα της σκανδαλογίας και της «εισαγγελικής» αντιμετώπισης της κυβέρνησης. Αυτή η γραμμή δείχνει να αποδίδει, δεν έχει απαιτήσεις θετικού και δημιουργικού λόγου και προφανώς θα εφαρμοσθεί με αυξανόμενη ένταση και σ' όσο γίνεται μεγαλύτερο εύρος.

Δεύτερον, τα ίδια τα μέσα ενημέρωσης και γιατί το θέμα προσφέρει τηλεθέαση ή ακροαματικότητα ιδίως όταν προσωποποιείται ή όταν παίρνει έντονα παραπολιτικά χαρακτηριστικά (π.χ. «κοτερολογία»), αλλά και γιατί

έτσι αποσείουν τα ίδια τα μέσα ενημέρωσης ως επιχειρήσεις τη μομφή της διαπλοκής. Τα ηλεκτρονικά μ.μ.ε. φαίνεται έτσι να πρωταγωνιστούν στην αποκάλυψη ενός φαινομένου το οποίο εξ ορισμού είναι αδύνατο να υπάρξει χωρίς τη δική τους συμμετοχή !

Τρίτον, οι «δικαστικοί κύκλοι» που κινούνται καθ' υπέρβαση της δικαιοδοσίας και της αρμοδιότητάς τους με μέσα όπως οι «προκαταρκτικές εξετάσεις» που διενεργούνται κατ' ευθεία παράβαση του άρθρου 86 του Συντάγματος, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και παλιότερων εγκυκλίων της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου.

3. Μέσα στο κλίμα αυτό είναι αναπόφευκτο και αναμενόμενο τα ίδια τα στελέχη της Κυβέρνησης και του ΠΑΣΟΚ στη μεγάλη πλειοψηφία τους είτε να σιωπούν και να αποφεύγουν την εμπλοκή τους σε σχετικές συζητήσεις, εκπομπές κ.λ.π. είτε να πλειοδοτούν σε κριτική.

Άλλωστε η ανάπτυξη ενός πειστικού και όχι «αμυντικού» πολιτικού λόγου δεν είναι και τόσο εύκολη υπόθεση μέσα σ' ένα γενικότερα αρνητικό και επικριτικό κλίμα.

4. Η λογικά και θεσμικά ορθή θέση πως τα οικονομικά συμφέροντα προβάλλουν τα αιτήματα και τις αξιώσεις τους και ασκούν πιέσεις αλλά η Κυβέρνηση δεν ενδίδει και λαμβάνει αποφάσεις με γνώμονα τη νομιμότητα και το δημόσιο συμφέρον, δεν φαίνεται να είναι επαρκής απάντηση.

Το ίδιο ισχύει και για την επίσης λογική και ορθή θέση ότι όποιος έχει στοιχεία για παρανομίες ή για φαινόμενα διαφθοράς (π.χ. δωροδοκίες) οφείλει να τα καταθέσει στις αρμόδιες εισαγγελικές και ανακριτικές αρχές.

Αυτό συμβαίνει γιατί, όπως τονίστηκε ήδη, το ζήτημα δεν είναι ο χειρισμός συγκεκριμένων περιπτώσεων και η νομιμότητα συγκεκριμένων πράξεων, συμβάσεων, αναθέσεων κ.λ.π. αλλά το γενικότερο κλίμα. Η αίσθηση που διαχέεται.

Απαιτείται συνεπώς να γίνει μια σαφής διάκριση ανάμεσα στην καταπολέμηση της διαφθοράς και στη πάταξη της παρανομίας που είναι τελική αρμοδιότητα και ευθύνη της δικαιοσύνης, αφετέρου δε στην ανάγκη προστασίας της διαφάνειας και αντιμετώπισης της διαπλοκής με την έννοια

της αποτροπής του φαινομένου να δημιουργούνται υπερσυγκεντρώσεις πλούτου και (οικονομικής, κοινωνικής και επικοινωνιακής) επιρροής.

Υπό την έννοια αυτή η προστασία της διαφάνειας και η αντιμετώπιση της διαπλοκής είναι μείζον πολιτικό ζήτημα που απαιτεί συντονισμένες, διαρκείς και αξιόπιστες πολιτικές πρωτοβουλίες.

5. Αυτές οι πρωτοβουλίες πρέπει να είναι ακριβώς πολιτικές. Δηλαδή να συνδέονται με το κυβερνητικό πρόγραμμα και με τους μεγάλους στόχους της τετραετίας.

Πρέπει επίσης να είναι πρωτοβουλίες αξιόπιστες δηλαδή να κατοχυρώνονται θεσμικά και μάλιστα με τον ισχυρότερο δυνατό τρόπο. Είναι θετική η σύμπτωση να βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία αναθεώρησης του Συντάγματος στο πλαίσιο της οποίας αναλήφθηκαν ήδη σημαντικές πρωτοβουλίες που «αποστόμωσαν» την αντιπολίτευση και έδειξαν την ειλικρινή διάθεση του ΠΑΣΟΚ να εγγυηθεί τη διαφάνεια και να θωρακίσει το δημόσιο συμφέρον (π.χ. συνταγματικό ασυμβίβαστο μεταξύ της ιδιότητας του ιδιοκτήτη μ.μ.ε. και του εργολάβου ή προμηθευτή του δημοσίου).

Τρία είναι τα πεδία στα οποία πρέπει να αναληφθούν ταυτοχρόνως οι πρωτοβουλίες αυτές : α. Η διαφάνεια β. Η αποτελεσματικότητα του κράτους γ. Ο κεντρικός στόχος της 4ετίας και η κοινωνική πολιτική - με την ευρεία έννοια του όρου - της Κυβέρνησης.

6. Στο πεδίο της διαφάνειας εκτός από την ευκαιρία που μας δίνει η αναθεώρηση του Συντάγματος για μια σειρά από εγγυήσεις (μ.μ.ε., οικονομικά κομμάτων και πολιτικών προσώπων, ασυμβίβαστο βουλευτών, ανεξάρτητες αρχές), πρέπει να αναληφθούν πρωτοβουλίες που να έχουν ως στόχο :

- Τον διαρκή και αυστηρό έλεγχο της εφαρμογής όλης της κείμενης νομοθεσίας και την συνεχή ενημέρωση της Βουλής ανά σύντομα διαστήματα για την πορεία και τον τρόπο εφαρμογής της νομοθεσίας αυτής (π.χ. ν. 2328/95, νόμος για ψηφιακή τηλεόραση, νομοθεσία για την προσωρινή και την οριστική δικαστική προστασία στα δημόσια έργα και τις κρατικές προμήθειες, ν. 2741/99 για την υπαγωγή στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου όλων των συμβάσεων

έργων (άνω του 1 δις δρχ.) και προμηθειών (άνω των 500 εκ. δρχ.) οι οποίες συνάπτονται από το δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα)

- Την συγκρότηση με έγκυρο και αξιόπιστο τρόπο του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης με επικεφαλής πρόσωπο που να συμβολίζει τη διάθεση για αυστηρή εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας.
- Μέτρα που μπορούν να επιφέρουν τομή στα οικονομικά των κομμάτων και στη λειτουργία του λεγόμενου «πολιτικού χρήματος». Π.χ. η απαγόρευση της ιδιωτικής χρηματοδότησης των κομμάτων και η πλήρης κάλυψη των δαπανών από το κράτος με αντίστοιχο αυστηρό έλεγχο. Ο αντίλογος ότι έτσι μπορεί να διατηρηθούν παράλληλες παράνομες χρηματοδοτήσεις δεν είναι πειστικός, γιατί αυτό μπορεί να συμβαίνει και μάλιστα πολύ περισσότερο και όσο επιτρέπεται η ιδιωτική χρηματοδότηση.
- Τη συντονισμένη λειτουργία κρίσιμων ελεγκτικών μηχανισμών όπως η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, το ΣΔΟΕ, η Επιτροπή Ανταγωνισμού (έτσι ώστε να φανεί ότι ανακόπτονται πράγματι **χαρακτηριστικές** περιπτώσεις όχι μόνο «κάθετης» (που εντοπίζεται εύκολα) αλλά και «οριζόντιας» υπερσυγκέντρωσης οικονομική δύναμη και (οικονομικής, κοινωνικής και επικοινωνιακής) επιρροής.

οι Εργασίες Δικαστηρίου

Οι αναφορές σε μέτρα και πρωτοβουλίες μπορούν εύκολα να πολλαπλασιαστούν. Σημασία έχει η πολιτική πρωτοβουλία για την εφαρμογή των μέτρων αυτών με ενιαίο και συστηματικό τρόπο και η ανακοίνωση της στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο. Αυτό θα μπορούσε να συνδυασθεί με μία μεγάλη σύσκεψη στην οποία να κληθούν ο Πρόεδρος της Βουλής, οι Πρόεδροι των αρμοδίων κοινοβουλευτικών επιτροπών, ο Εισαγγελέας του Α.Π., ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι Πρόεδροι των ανεξάρτητων αρχών κ.λ.π. .

7. Η συνολική αναμόρφωση της δημόσιας διοίκησης και η βελτίωση του επιπέδου λειτουργίας του κρατικού μηχανισμού φαίνεται στην κοινή γνώμη ως κάτι αόριστο και μακροπρόθεσμο. Η ενίσχυση όμως και η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των μηχανισμών πολιτικής προστασίας και

αντιμετώπισης καταστροφών, ατυχημάτων και κρίσεων είναι κάτι πιο συγκεκριμένο και βατό.

Ο στόχος αυτός πρέπει να διατυπωθεί με ευκρίνεια, να καλύπτει οριζόντια όλες τις σχετικές υπηρεσίες, να συνδυασθεί με μία εκστρατεία κινητοποίησης και αξιοποίησης του κοινωνικού εθελοντισμού και να χρηματοδοτηθεί πλούσια (ει δυνατόν) από το Γ΄ ΚΠΣ : Αυτό αφορά π.χ. σωστικά μέτρα, πυροσβεστικά ελικόπτερα και ελικόπτερα, την υποδομή του Πυροσβεστικού Σώματος και της Ελληνικής Αστυνομίας, την πρόσληψη εξειδικευμένων στελεχών και επαρκούς λοιπού προσωπικού, τα σκάφη του Λιμενικού Σώματος και ό,τι άλλο σχετίζεται με το κράτος ως διαχειριστή κρίσεων και εκτάκτων συνθηκών.

Και στον τομέα αυτό μπορεί να οργωθεί μεγάλη σύσκεψη και να εξαγγελθεί πρόγραμμα άμεσης εφαρμογής και χρηματοδότησης (με διαφανείς διαδικασίες).

8. Στην τελευταία σύνοδο της Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ αναφέρθηκε από τον Πρωθυπουργό ως στόχος της 4ετίας η «ισχυρή κοινωνία». Αυτό συμπυκνώνει προφανώς το προγραμματικό τρίπτυχο του ΠΑΣΟΚ (απασχόληση, κοινωνική αλληλεγγύη και συνοχή, ανάπτυξη).

Αυτό όμως είναι αυτονόητο ότι πρέπει να συνδυασθεί με την προσπάθεια για το «κλείσιμο της ψαλίδας» των κοινωνικών και εισοδηματικών ανισοτήτων. Δεν αρκεί η συνολική βελτίωση του μέσου επιπέδου διαβίωσης. Πρέπει να λειτουργούν και ορατοί μηχανισμοί ανακατανομής του πλεονάσματος, δηλαδή περιορισμού των ανισοτήτων ως προς την κατανομή των ευκαιριών.

Κάτι τέτοιο διέρχεται μέσα από την ανασύνθεση και την επαναπροβολή (με το πρόσφορο και κατάλληλο ύφος) όλης της δέσμης των μέτρων που συνδέονται με τις εργασιακές σχέσεις, το ασφαλιστικό σύστημα, τους προνοιακούς μηχανισμούς, τις δημόσιες υπηρεσίες υγείας κ.ο.κ. . Σε πολλά από τα θέματα αυτά ανοίγουν περιττά μέτωπα, ενώ αλλά δεν προβάλλονται με συνθετικό τρόπο και με φιλικό προς την κοινωνία λόγο.

9. Είναι προφανές ότι όλες αυτές οι προτάσεις καταγράφονται ενδεικτικά και έχουν σημασία όταν λειτουργήσουν σωρευτικά και συστηματικά και

προσλάβουν τα χαρακτηριστικά μιας μεγάλης ενιαίας πολιτικής πρωτοβουλίας. -